

Americká škola jako utrpení

 litterate.cz/americka-skola-jako-utrpeni

Vevča

22 prosince, 2022

Řekla bych, že československé školy se snažily dětem předat, kromě základních znalostí, kulturu a civilizaci předků, a tenkrát celkem úspěšně. Americké veřejné školy něco takového dávno vzdaly, a nahradily to tím, čemu se tady říká make-work, práce jen na zabítí času. Americké základní školství se soustřeďuje na to, aby děti nekonkurovaly dospělým v práci, a aby rodičům poskytly “ohrádku,” kam můžou děcka na celý den hodit a nestarat se. Co jsem za ty léta jsem viděla skandálů, kde mladí vyjdou ze školy v osmnácti, a nedovedou přečíst a vyplnit ani žádost o práci!

Poznala jsem zhruba tyto typy učitelů:

Tyran (do kouta s tebou, blbečku, já ti ukážu!)

Penzista (jakž takž; už to nějak do té penze překlepu)

Serunato (kašlu na vás, otravné děcka)

Snaživec (děti i předmět mám rád)

V Americe jsem žádného Tyrana neměla. V Československu čtyři. Snad ale nejhorší byl jeden komunista, který kecal místo dějepisu s klukama o fotbalu. Zničil mi můj oblíbený předmět. V Americe byla většina mých učitelů v kategorii Serunato. Třeba naše učitelka němčiny, rodilá Němka, která nás mohla leccos šikovného naučit, nás přiměla celou hodinu piplat se s nudným cvičením z nudné knihy, zatímco si dělala něco jiného. Hrozná otrava a oblbovačka. Podobně jako doma, měla jsem za tu dobu pár Snaživců. Například to byla naše angličtinářka. Záleželo jí na práci s námi, a dokonce nás odvedla do kina na Zefirelliho Romeo a Julii, abychom poznali dostupného Shakespeara. A vybrala dobré knihy na studium. Pamatuju Somerset Maughama, O lidském údělu. Tenkrát bylo v módě u některých Snaživců, neříkat dětem odpovědi, ale “nechat je přemýšlet.” Jenomže co z toho vyšlo? Učitelka se ptala na věci, které jsme nemohli vědět. Vyvolala několik žáků, kteří něco plácli. Vyvolala

další, ta taky něco plácla. Pak chtěla, abychom (o těchto plkotinách) diskutovali. Mně nezajímaly názory spolužáků ve věcech, o kterých jsme nic nevěděli a vědět nemohli! A tak jsem tam seděla a divila se. Místo aby nám řekla, jak sama rozumí tomu a tomu, a nechala nás jít dál. Bylo to fejkové, no. Studenti nepřemýšleli, hádali a okecávali. A otázky stejně nebyly naše otázky, ale její.

V biologii jsem se prvně dostala do třídy, která byla přípravkou na univerzitu. Třída měla dobrou výbavu, učitelka se celkem snažila, dokonce jsme měli pitvat žábu, ale moje angličtina na to názvosloví tenkrát nestačila. A tak jsem po čase požádala, aby mne přeložili do normální biologie. Učitel typu Serunato kecal s děčkama o všem možném, biologie se jaksi vůbec nekonala. To jsem si uvědomila, že studenti, kteří se chtějí něco naučit, si berou ty přípravky, a ostatní škola pouští k vodě — plav nebo se utop.

V matematice jsme probírali jen dvě věci, které jsme v Československu ještě neprobrali: modulo a matrice. Byla jsem šokována, že oni neumí dělit z hlavy (či jak nás to na prvním stupni učili, na prstech). Když jsem to učitelce ukázala, byla z toho celá pryč, a hned přivedla kolegyni, aby se podívala. Kolegyně řekla, že počítání na prstech to moc komplikuje, a tím to skončilo. Ani mi nedala šanci vysvětlit, že ty prsty nepotřebuju, že to dělám v hlavě. Řekla bych, že byli tak o dva roky pozadu za námi. Možná víc. Kdoví, zda většina žáků to dělení vlastně uměla, když to učitelka řešila na tabuli, a je k tomu volala. To by u nás bylo samozřejmostí.

V kreslení děčka malovaly inzerát na Coca Colu. Byla jsem zmatená a vyděšená, a učitelka si mne okázale nevšímala. To jsem tenkrát vzdala hned na začátku. V “řeči” (speech class) jsme se učili, jak veřejně mluvit. Jako jeden úkol nám dala učitelka téma “my pet peeve.” (Do češtiny by se to dalo přeložit jako “co mne vytáčí.”) Ve slovníku to nebylo. tak jsem se ptala mé sousedky, co to je. Nebyla vůbec schopna mi to vysvětlit.

Psaní na stroji aspoň bylo praktické. V latině se moc latiny neučilo, chytrá a milá Penzistka spíš děcka bavila různými historkami, pocukrovanými latinou. Škola měla dobrou knihovnu, a tak jsem se učila sama. Jednou jsem tam přišla a hledala jsem Mark Twaina. Nenašla. Oči navrch, šla jsem se za knihovnicí zeptat, jak to. Řekla mi, že musím hledat pod Samuel Clemens. Dodnes mi vrtá hlavou, proč se právě k Twainovi zachovali s takovým despektem. Nepředpokládám, že místo George Sand musel člověk hledat baronku Dudevant či Auroru Dupin de Francueil.

Řekla bych ve shrnutí, že v Americe to učitelé dávno vzdali, a nikdo s nimi nic nenadělá. Neučí, jenom děcka hlídají, a zabavují je prázdnou prací, doufajíce, že se jim to aspoň nevymkne z ruky. Odbory je chrání, ať jsou jakkoliv nemožní. Tenkrát platilo, že když chtějí mladí to vzdělání, které v Československu dal druhý stupeň, musel mladý Američan jít na univerzitu. Tam teprve se opravdu učilo. Od té doby se i kvalita univerzit podstatně zhoršila, a zbývají jenom technické a vědecké obory, které nejsou dosud zničené návaem studentů, kteří nic neumí, a profesory, kteří jsou ovládnáni vysoce placenými manažery a korumpování penězi “na výzkum.”

Nutno dodat, že škola, do které jsem chodila, byla v kategorii “inner city school” čili vnitroměstská. To byl kód pro “plno černochoů, kvalita mizerná, někdy jde o hubu.” V té době se už většina bělochů i černochoů, kteří na to měli, odstěhovala do předměstských čtvrtí, kde byl život příjemnější a školy kvalitnější.

Dnes to jiné není; jen se to změnilo v tom, že podpůrců veřejného školství ubývá, přibývá soukromých škol a domácí výuky, a školy i v bohatých čtvrtích propadly krajně levičácké ideologii a když si přijdou rodiče na schůzi stěžovat, tak jim seberou mikrofon. A chudí ale ambiciózní rodiče, kteří žijí ve vnitřních městech, se snaží děti dostat do katolických škol, které nabízejí stipendia. (Černoši jsou většinou protestanti, ale raději berou katolictví než neznabožství, a hlavně jim jde o pořádek a kvalitní výuku.) Řekla bych, že jediná věc,

co se mi na té americké škole líbilo, bylo to, že se nejelo na kolejích strachu. Učitelé se k nám chovali přece jenom přátelštěji, lidštěji, s menším odstupem.

Já jsem jako mladá žena byla na československé školy hrdá. Přes všechno, co lidi tenkrát trápilo, na školy se dalo spolehnout, a Američani — ti, kteří je trochu znali — je obdivovali. Dosud mě šokuje, že vy v Česku jste se po tom americkém školství začli opičit, byť už bylo tenkrát úplně jasné, že je to debakl a slepá ulička, která nikam nevede. To bolí.